

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékire küldve:	
Helyben.	— fill.	— fill.	— fill.
Egy évre . . . 10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor.	— fill.
Fél évre . . . 6	— fill.	Fél évre . . . 8	— fill.
Negyed évre . . . 2	— fill.	Negyed évre . . . 3	— fill.
Egy óra . . . 1	— fill.	Egy óra . . . 1	— fill.
Egyszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY INRE.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többes példányos hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Tanácskozás.

Debreczen, október 5.

Ha nem az ország rovására menne, neveltséges volna a parlamenti többség száználmasan meddő vergődése.

Mert vergődik az istenadta, száználmasan. Miben? A saját lomha, idomtalan nagyságának tehetetlenségében. Egy lomha szörny — kolosszus ez a párt.

Van lába, van keze, gyomra is van csodálatosan kifejlett emésztő szervekkel, csak feje nincs. Most például nincs.

A mikor van, feje, az sem az övé. Azt csak úgy küldik időszakonként Bécsből. Szépen kipucolt fejek azok. Megtöltik színültig bécsi ésszel, megpirosítják, hogy szebb tetszetősebb legyen egy kis bécsi ronggyal, aztán egy csoda — flastrommmal, amit úgy hívnak, hogy legfelsőbb kézirat, oda ragasztják a lomha hustömegre s a szörny kolosszus mozogni kezd. Persze, Bécs felé.

Annyira megszokta már ezt az irányt, hogy fej nélkül is arra tart. Csak persze lassabban. Egy kicsit botorkálva.

Ezt a botorkálást nevezték el a szabadelvűpárt tanácskozásának.

Mikor a chlopyi hadparancs meg-

jelent, a nemzet belésápadt. Olyan váratlan, olyan erős volt az az ütés, hogy egy volt a nemzet meggyőződése: örökre rajtunk marad a szegylene, ha ez ütést vissza nem adjuk.

És tényleg, a szabadelvűpárt is zsongani kezdett, mint — kár a hasonlatért, mint a méh kas. A nemzet arczáról eltűnt a fakó szín és biztosra vette: ez a zsongó méhkas neki elégtételt szerez. Kár volt a hasonlatért. Abban a méhkasban csak herék tanýáztak, a mézőket féltették és nem a kast. A magyar nemzetnek pedig hatalmas példánnyal növekedett az a gyűjteménye, a mi a meghunyászkodással zsebre vágott osztrák arczülütésekből áll.

Mikor Héderváry ismételt megbukott, a nemzet másodszor tekintett felragyogó szemmel a szabadelvű párt felé. Kebléből sóhaj tört elő: talán mégis! Ime ez a párt sem tűri tovább az osztrák gyalázkodást és talpára állott. Ej, dehogyan is a talpára, a sarkára állott és leszavazta az udvari kegyenczet, le a hónapok óta huzódó válság rossz szellemét, leszavazta Héderváry bánt!

És azon nap estéjén minden magyar ember jobb étvágyal fogyasztotta el a vacsoráját.

Hanem másnap minden magyar

ember csömört érezett. Nem a jó étvágyal elfogyasztott vacsorától, hanem attól a sietségtől, melylyel a párt maga magyarázta, hogy a hóstette csak véletlenségen mult.

Csak a véletlenségen. Körber, az osztrákok miniszterelnöke czéltudatos perfidiával, előre megfontolt, átgondolt szemtelenséggel tagadásba veszi a magyar állam szuverénitását, jogot formál magának ahoz, hogy az osztrák parlamentben nyíltan beavatkozzék a mi ügyünkbe s kijelentéseket tegyen, hogy öknem engedik a magyarok követeléseit érvényesülni. A nemzet forrong, visszautasítást követel s mikor Bécsből legujabban importált feje a magyar parlamentnek nemet int, mikor czinkostársává szegődik s jogosnak, lehetőknek ismeri el azt, mit a nemzet felháborító szemtelenségnek minősít, akkor csak a véletlenség és nem a parlament többsége óvja meg az országot attól, hogy ne saját képvisellete proklamálja az osztrák felfogás helyességét tartomány voltunkról.

Most ez a párt tanácskozik. Az ellenzéknek s vele az egész nemzetnek immár tíz hónapos küzdelme után végre arra határozta magát, hogy tanácskozik. Nincs ujoncz, nincs költségvetés, a városok, vármegyék egymásután tagadják meg az adótízetést,

Ugy eldobták, mint a rongyot.

Irta: Nagy Vincze.

... Hát megint otthagya a szép asszony az urat. Előfordozta az a lelketlen ember. Vissza sem nézett arra a rettenetes házra. Nem megy ő oda vissza soha többet. Inkább meghal, semhogy újra kezdje a szenvedését azzal az irtózatossal emberrel. De hát hova megy? Hová teszi a gyermekeit? Hiszen nincsen senkije, aki pártfogolná. Az a hitvány lelkű ember is azért mer így bánni vele, mert tudja, hogy az apja, anyja sem védelmezi. Irtózatossal: — apa, anya, akinek nincs szive. Gondolataiba mélyedve ment végig a kertek között. Fel-felnézett az égre, mintha a csillagoktól kérne tanácsot. De mit tudnak azok a földről; ők az eget ragyogják be fényükkel, a földnek nem jut, csak a csillogásukból. Mit tudják azok, egy agyongyötört szívnek milyen kin lehet az élet, — s még csak meghalnia sem szabad, a gyermekei miatt.

Félve zörgetett be a szülői hajlék ablakán. Még ébren voltak, beeresztették. Elpanaszolta, mit csinált vele az ura. Azt mondták rá: — Ugy kell! — Erre aztán többet nem szólt az asszony. Ha a földön

nincsen, aki könyörüljön rajta, majd könyörül az isten.

De mégis, van egy valaki, akinek legalább elpanaszolja a sorsát. Az a jószágos arcu ifju, aki minden nap megjelenik a házuknál. Elmondja annak, legalább megkönnyebbül a lelke. Az talán majd tanácsot is tud adni, hiszen ő már gondolkozni sem tud. Másnap találkozott vele. Az szólította meg őt:

— Hát megint így van . . . Látja, látja, hát mért nem szakít végleg, hiszen ez így nem élet, rosszabb a halálnál.

A szép asszony gondolkozva ütötte le fejét, nem szólt semmit.

— Pedig újra visszamegy, tudom.

— Nem megyek. Inkább elmegyek világgá.

Az asszony ura verte ki beszélgetésük-ből. Jött a feleségéért. Kérte, könyörgött, hogy csak menjen vissza, soha többet nem bántja. Az asszony nem felelt; ott hagyta. Az ember szemében megcsillant a köny. Elment vissza. Másnap újra eljött, aztán jött minden nap, kérve, fenyegetve hívta vissza a feleségét. Aztán segítettek neki a szülők is: hajtották, üldözték. Az a halvány képü

ifju szóltanul nézte, figyelte, mi történik. Aztán, mikor látta, hogy nincs, aki védje az az asszonyt, közbelépett ő. Hiszen irtózatossal, amit az szenved! Lelkes ember azt el nem nézheti. Elni egy nyomorult emberrel, aki üldözi, aztán mikor otthagya, sirva könyörgi vissza, hogy újra gyötörhesse. Napokon át tépelődött, mit csináljon. Küzdött benne az értelem a szívvel.

Hiszen neki senkije ez az asszony. A világ elítéli, talán a jövőjével játszik, — meg hiszen neki van egy szép, kedves választottja, akit szeret — mit akar ő ezzel az asszonnyal? . . . Az meg fiatal leány, boldog lehet. Dehát mi lesz ennek a sorsa? Valakinek csak pártolni kell . . . Nem tudja azt a szenvedést nézni . . .

Ilyen tépelődés közben találkozott vele a kertben. Halavány volt, a szemei kisorsva.

— Holnap visszamegyek, — mondá az ifjunak. Az megrendült. Valami elszorította a szívét. Egy darabig tépelődve bámult maga elé, aztán megszólalt:

— Visszamegy? . . . Hát minden eddigi szava, viselkedése játék volt csak? . . .

Az asszony rávetette könnyes szemeit

az adóbeszedését, gazdasági és politikai válságok egymást üzik, a katonák közt az elégedetlenség, a jogos méltatlankodás elfojtott hangja ki, ki tör, alkotmányunk megrugdosva, önrendelkezési jogunk kétségbe vonva, — a szabadelvűpárt tehát tanácskozik. Érzí, hogy a nehéz válság kulcsa a kezében van, tudja, hogy a nemzet s az egész külföld tőle várdöntő magatartást, tehát tanácskozik.

Es vajjon miről? A nagy nemzeti sérelmeinek orvoslásáról, jogaink megvédéséről, hogy miként világosítsák fel az uralkodót követeléseink törvényességéről?

Dehogy! Arról tanácskozik: Miként lehetne a törvényt akként magyarázni, elcsavarni, hogy végre belássa a magyar nemzet követeléseink törvénytelenségét.

Erről folyik a tanácskozás. És ennek a tanácskozásnak lesi eredményét visszafojtott lélekzettel az egész magyar nemzet.

Igazán kár érte. Ez a tanácskozás tulajdonképen 1867. óta tart s lelketlen, üres nagyképűködésének célja ugyanaz elhittetni a magyarral, hogy a fekete fehér. Elhittük. Felette sokszor elhittük. Most azonban nem hisszük. S ezzel nagyot fordult ám a világ kereke, mert ez azt teszi, hogy a nemzet maga gondolkodik s törvény magyarázgatásra csöpp szüksége sincs. Ösmeri azt maga is nagyon jól, tudja mihez van joga s azt követeli. Ha megadják, rendben van, ha nem adják — nincs ujoncz, nincs adó. Punktum.

És higgyék el a buzgó tanácskozók, hogy a nemzet által már kimondott

punktumnak a határozottsága annyira sötét, hogy azt bécsi ronggyal pirosra festeni nem lehet.

Dr. Boross Lajos.

Politika.

Barabás a helyzetéről. Az aradi „Függetlenség” mai számában Barabás Béla a következő nyilatkozatot teszi:

Az ugynevezett katonapárt befolyása megdönthetetlennek látszik ma es annyira a bizalmas környezetét képezi a királynak, hogy még csak gondolni sem lehet arra, hogy a tanácsait ellensúlyozzák magyar részről. A legnagyobb bajunk az, — említette föl Barabás — hogy nincs olyan államférfiunk, a kinek szava hatással volna az uralkodóra, aki a nemzet szívét közelebb tudná vinni a király szívéhez, aki rokonszenvet ebresztene jogos törekvéseink iránt. Vagyis: engedély nem lesz, de leszerelés sem! A nemzeti követelések rendületlenül fognak a trón előtt sorakozni ezután is. — Tehát obstruálnunk tovább, a kedvünket meg nem szegi senki és semmi. Hogy ennek mi lesz a következménye, most már kétségtelen: a képviselőházat feloszlatják, meg pedig e hó folyamán s ha kell, ex-lex-ben is. A király hamarabb, mintsem hogy gondolnak, kinevezi az ideiglenes kormányt, mely rögtön indennitást kér és akár megkapja, akár nem: feloszlatja a Házat és új választásokat rendel el. Elképzelhető, hogy milyenek lesznek ezek! Mert ha csak régi módú erőszakoskodással dolgoznak is, az ellenzék döntő súlyú tényezőként kerülne vissza a parlamentbe. A királyi bíráskodásra számítanak, sőt tervet is építenek rá, — mondja Barabás. Amíg a tömerdek megtámadott mandátum dolgát elintézik, addig ez a szorongóval összeszedett képviselőház mindent megszavaz, a mit csak eleje tesznek. — Barabás véleménye szerint már november hó folyamán megtörténnek az új képviselőválasztások.

az volt a felelet. Az ifju megértette. Valasztott rá:

— Hát ha nincs, aki megszabadítsa, meg mentem én. Eljön-e velem? Hova nem tudom, de valahol majd csak megleszünk. Nem bánom, ha pályát kell is változtatnom. Eljön-e velem?

— Akár a világ végére.

— Jó, holnap megbeszéljük mit csináljunk.

Elváltak. Az asszony tépelődve ment nyugovóra. Egész éjjel kínos gondolatok mardostak . . . az ő élete csupa szenvedés volt. Össze is törte egészen. Nem is élne már, csak a gyermekeiért vergődik . . . Neki már mindegy, akármi következik rá . . . De hát mi lenne, ha ő elmenne azzal az áldott, jó lelkű fiatal emberrel? Arra szép jövő vár. Már is emlegetik a nevet mindenfelé. Szeretik . . . S akkor mind ennek vége volna. És annak a derék ifjunak ereje lenne hirnevét, jövőjét, mindenét feláldozni . . . De hát szabad-e neki ezt megengedni? Nem! ennek nem szabad megtörténni, neki már ugy is mindegy. Nem áll az útjába annak az ifjunak. Hadd haladjon előre, tovább . . . Az édes anyja olyan örömmel haljaevét fiaemlegetni . . . Az is őt vádolná örökre . . .

Kínos vergődés közt aludt el. Rémes álma volt. Azt az ifjut látta megszagattott

ruhában, emberek gunyolódása közepette, — az édes anyja könnyes szemekkel haladt mellette, aztán mikor őt meglátta, ramutatott vádolóan:

— Te ölted meg. Te tetted ilyené . . . Kimerülten ébredt fel. Az ura már ott volt érte, ura hívta vissza. Gyorsan felöltözött, karjára vette kis gyermekét s elszánt hangon csak annyit mondott:

— Hát menjünk! . . .

Nagyhamar meghallotta az ifju, mi történt. Nem szólt senkinek semmit, hiszen nem is szólhatott. Csak magában tépelődött . . . Hát visszament. Inkább választotta a szenvedést . . . Vele csak játszott . . . Nem érdemli meg az az asszony, hogy ő csak rá is nézzen . . . S neki mégis faj a szenvedése; tudja, mi következik ezután . . . Mi vihette erre a lépésre azt asszonyt; mikor most megszabadulhatott volna . . . De hát miért is mardossa ugy az ő szívét annak a szenvedése . . . Gyötrődő lélekkel ment haza. A magány még jobban üzte a gondolatait. Perbe szállt még az Istennek is.

Kimerülten indult el hazulról; — azt sem tudta hová megy. Futott a gondolatai elől. A vendéglő kertjéből muzsika hangjai ütötték meg a fülét. Bement oda. Neki most éppen az kel, hogy elnémitsa gondolatait. Elkezdett mulatni. Huzatta a vigabbnál-vigabb

A képviselőház elnapolása. A képviselőház szombaton tartott ülésén üléseit az új kormány megalakulásáig elnapolta.

Szabad Lyceum.

Debreczen, okt. 3.

Ugy rémlett nekem, mintha a huszadik század művelődéstörténetét olvasnam. Ezek a sorok voltak benne:

Volt idő, amikor török és német pusztították a magyarságot, amikor a magyar ember nem tudta nyugodtan lehajtani a fejét, nem tudta, hogy nem rabságba hurcolt asszonyok jajgatására fog-e felébredni. Volt idő, amikor szegény magyar legénynek olcsó volt a bére, két ellen közt egy hazaért omlott ki a vére. Volt idő, amikor el volt fojtva a szabad szó, a szabad gondolkodás, bűn volt kutatni az igazságot, bűn volt szeretni a hazát. És ebben az időben büszkén erősen, mint egy hatalmas bástya állott a debreczeni kollegium, hirdette szabadon a tudományt, az igazságot.

És azután más idők jöttek. A magyar nemzet szabadon fejlődött. Kivívta nagy szabadságharcát, küzdött az egyenlőségért, az ember jogaiért. Felsőszázad alatt viruló fővárost, pompás palotaszorokat épített a Duna partján. Odasietett az ifjuság a haza minden részéből tudományt, művészetet tanulni. Tul a Dunán, tul a Királyhágón, a kárpátok bércei alatt is büszke hajlékai épültek a tudományos szellemnek, megértették az ujkor, az emberiség szellemét. Vezetek a magyarságot a kultúránemzetek közé, a kultúránemzetek fölé. — Csak egy város volt, a szintiszta magyarság városa közepén a magyar alföldnek, ahol évszázados otthona volt a tudománynak, ennek a városnak a főiskolája csak arra készítette elő fiait, hogy azok másutt ragyogjanak szellemükkel, maga a város elzarkozott a nyugat szellemétől, nem tudott és nem akart haladni.

Azután jött újra egy idő, amikor Debreczen meglepte a világot, nem halt meg, csak aludt . . .

Vajjon el fog jönni ez az idő is? Vajjon fel fog ébredni Debreczen, a ha-

nótákat. Szép csendes este volt, — alig járt már valaki az utcán, messze elhallatszott a muzsikaszó. Egyszerre aztán elhallgattatta a vig nótát. Nótazni kezdett maga. Csak a megtépett lélek tud ugy sirni, a hogyan a kebleből felzokogott a nóta:

„Gyengéd volt az én szerelmem,
Selyem kendő volt a lelkem . . .
Kedvesemet e kendővel
Takargattam, legyezgettem;
E kendővel simítám le
Homlokát ha elborongott: —
Szegény kendőm, selyem kendőm
Ugy eldobtak, mint a rongyot,
Ugy eldobtak, mint a rongyot.”

Szállt a nóta, szállt, szállt keresztül a légen. Egy ház nyitott ablakánál ott állott a halvány képű szép asszony. Az ablaknak támaszkodva hallgatta azt a nótát. Gondolata átrepült a multon, lelki szemével beletekintett a jövőbe, — azután könyes szemekkel belebámult az éjszakába, fel felnézve a csillagos égre, mintha keresne ott tul a csillagokon valakit, mintha vádolni akarna valakit . . .

talmas alvó? Tudatára fog jönni annak a hivatásnak, amire őt a történelem, a természet kijelölte, az alföldnek, a legtisztább magyar vidéknek legyen szellemi közép pontja. Van itt főiskola, vannak nagy műveltségű férfiak, orvosok, ügyvedek, tanárok, a művészetnek is van méltó képviselője. Ritka műveltségű férfiak, de a hiba éppen az, hogy ezek mind ritkaságszámba mennek. Tudományos egyleteink vannak: tanárkör, orvosgyógyászegylet, de az előadásokat zárt ajtók között tartják. Lehetne mondani talán azt is, hogy egyik vagy másik tudományágban, a tudományok eredeti kutatásában el vagyunk maradva a külföld mögött, de a főhiba — és talán ez minden elmaradottságunk oka — a tudományos szellem hiánya.

Népszerű tudományos, művészeti előadásokkal kell felébreszteni az érdeklődést, a tudományok iránt. Estensivvé kell tenni a tudományt, hogy egyszermind intenzív is lehessen. Nem csak az egyetemek és nemcsak az a néhány világra szóló genie — a ki véletlenül németnek született — a apította meg a német tudományok magos nivóját, hanem a sok apró szellemi munkás is hatalmasan dolgozott benne, akik azt elterjesztették és a nép, amely birt elég fogékonysággal, hogy felemelkedjék a szellemóriások birodalmába. Amíg a tudomány tisztán a tudományért művelték és a nép teljesen távol állott tőle, addig a tudomány rendesen hamis utakon járt és nem tudott maradandót alkotni — fénykora ott kezdődik, ahol célja szebbe, nyugodtabbá, boldogabbá, érdekesebbé tenni az életet.

Tudományos szellem alatt nem azt értjük, hogy a beiratkozásoknál még többen ostromolják az egyetem kapuit. Nem arra akarunk rábízni boldogot, boldogtalant, hogy lateiner pályára lépjen.

Minél szélesebb körű lesz a tudományos műveltség, és nemcsak egyes osztályoknak lesz kiváltsága, annál becsültebb lesz az ipari és kereskedelmi pálya.

Ugy hiszem ilyen gondolatok vezették a Debreczeni Szabad Lyceum mozgalom megindítóit. A debreczeni közönség lelkesedéssel fogadta a tervet; attól óvjon meg az Isten, hogy úgy járjon, mint annyi sok szép terv, amit lelkesen fogadnak Debreczenben. A tartalmas érdekes előadásokat örömmel fogja fogadni a közönség. Gondoljuk meg, hogy csak az egészségügy terén milyen nagy népnevelő hatása lehet az intézménynek. Számtalanok az előadásnak minél szélesebb közönségre, kíséreljék érdekes, a tárgyhoz tartozó mutatóanyagok. Előbb csabitani, csalogatni kell oda a közönséget, nagy nehézségekkel, részvételével fog kellenni megküzdeni — de nem szabad elfelejteni, hogy hosszú idők mulasztását rövid idő alatt helyrehozni nem lehet.

A szabad lyceum megalapítása, fentartása nem járhat sok költséggel. Akadály ez sem lehet. A mutatóanyagokhoz szükséges műszereket tudományos intézeteink kölcsönzik.

Egy vetítőgép tökéletes plaszticitással varázsolja a lepedőbe a szobrokat, műtárgyakat, mindent ami az előadáshoz tartozik. A fotográfiákat erre a célra alakult nagy budapesti, vagy külföldi intézetek adják kölcsön. Helyiséget adnak az iskolák, vagy a város. A kisebb költségekre hisszük, hogy a város fog adni megfelelő anyagi támogatást. Ott ahol ily csekély eszközökkel lehet a népet nevelni, a műveltséget és ennek révén a műveltség ezer áldását terjeszteni, ott ez a gazdag város nem huzódik, nem huzódhatik vissza.

Az eszme már megérett. A végrehajtás Debreczen közönségére vár, csak a port akartam leseperni róla, ami hamar befed és

feledékenységbe takar nálunk minden szebb gondolatot.

Hátralevő soraimban még Szerkesztő urhoz fordulok kéresemmel. A sajtó van hivatva a közönséget vezetni, izgatni, lelkesíteni egy eszme mellett. A mi korunk főruma: az újság. Addig is amíg a Szabad Lyceum megalakul, nyisson a Debreczen hetenkint egyszer-kétszer a Szabad Lyceumnak egy állandó rovatot. Szólítsa fel a város íróit, hogy a tudományok egyik-másik országából vetett tartalmas rövid értekezésekkel tegyék az intézményt előre is népszerűvé.

Üttörő vállalkozását mély hálával fogja fogadni Debreczen város közönsége.

(bb.)

Egyház és iskola.

Évszázados jubileum. A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző Társulat az idén fogja megünnepelni fennállásának százados fordulóját. Száz éve, sőt talán már több is annak, hogy néhány lelkes ifju ezt a társulatot megalakította. Az alapítás évét biztosan megállapítani nem lehet, de nagyon valószínű, hogy Csokonai Vitéz Mihály is az alapítók között volt. Biztos adatok 1838-ig nyulnak vissza, de semmi kétség nem férhet hozzá, hogy ez a társulat, melytől a magyar irodalomnak, tudományának és közéletének annyi jelese került ki, immár elérte, talán már túl is haladta a százados kort. Ennek a ténynek fog kifejezést adni a társulat ünnep keretében, melyről még részletes tervek nincsenek ugyan, de a mely bizonyára méltó lesz egy ily nagy és fényes multu társulathoz.

A tanfelügyelő körútja. Csányi Viktor kir. tanfelügyelő e hó folyamán hosszabb körutat tesz a megyében. Miniszteri rendelet folytán Csányi ezuttal azon községek népoktatását vizsgálja meg, melyekben felüőn nagy az iskolába nem járó iskolakötelesek száma. A tanfelügyelő részletes jelentésben referál tapasztalatairól a kormánynak.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedd: Dózsa György. (Diszeloadás) (B. bérlet.)

Szerda: Bob herceg. (C. bérlet.)

Csütörtök: Drótos tót. (A. bérlet.)

Péntek: Drótos tót. (B. bérlet.)

Szombat: Drótos tót. (C. bérlet.)

Vasárnap: d. u. Éjjel az erdőn. este: Éjjeli meaeadekhely. (Bemutató előadás.)

A drótos tót.

(Operett 3 felvonásban, zenéjét írta L e h á r Ferencz, szövegírója: L e o n Viktor.)

A fővárosi Magyar Színházban tegnap került sz á z a d i k s z o r színre rövid felvétel alatt az az operett, mely sok diadalok közt vonult be tegnap este a debreczeni színházba is. Shakespeare Coriolanus-át pedig az urnak 1842 ik eszendeje óta ma adják 50 dikszer a fővárosi Nemzeti Színházban. Tehát több mint 60 év alatt ez a műremek átlag még e g y s z e r sem került színre, a mindezt az ország legelső műintézetének igazgatósága hivatalos kimutatásban, a lapok útján éppen tegnap hozta nyilvánosságra.

Es ez a tény általános fokmérője a színházba járó közönség általános igényének, a melyről fölösleges lenne most bővebb fejtegetésekbe bocsátkozni.

A zene közvetlen hatása, a derűs hangulatok vonzó ereje, a nehéz napi gondok utáni szórakozni vágyás, mindent megmagyaraznak s megfelelnek arra, a kérdésre, miért kasszadarab minden színház műsorán. A drótos tót, melyet tegnap nálunk is zsufolt ház előtt mutattak be s a mely a legkedveltebb műsordarabja lesz színházunknak.

A darab meséje ugyan az átlag operett-szöveg színvonalán egyáltalán nem emelkedik felül, nem sok benne az újszerű, de mulatságos, aktualis élczei, különösen politikai persziflászai kaczagtatók.

A bajos, szubtilis muzsika talán finomabb keretet kívánt volna a librettóban is, de annak fogyatékoságait a zenei szépségek elfeledtetik. A darabot a háromnegyedes taktusok dominálják; bajos keringők, finoman pajkos polkák különösen azok, a melyek méltán tarthatnak igényt a népszerűsége, de zenei értékesség tekintetében is sok művészt találunk különösebben a második felvonás zeneszámaiban. Itt nagyon szép a Zsuzsika belépője s ugyancsak annak Miklossal való kettőse stb.

Az előadás a legjobb énekes előadások közé tartozik, a melyeket a Makó igazgatása aiatl lattunk és hallottunk. R. Réthy Laura nagy tetszés mellett kedvesen játszott és énekelt, míg a férfiak közül Mezey izléses, finom előadása aratott megérdemeit tapsokat. Lényeges haladást tapasztaltunk K. Hegyi Lilinél, akinek szép hangja bizonyára mindjobbban fog érvényesülni, a két kiváló komikus Krémer Jenő és Faragó Ödön mőkai pedig erősen kaczagtatók. Különösen utóbbinak a jelenlegi politikai helyzetre vonatkozó időszerű ötletei arattak zajos tetszést. Karacs Imre, Püspöki Rózi járultak még hozzá legjobb tehetségükkel az előadás szép sikeréhez. Feltűnést keltett a darab kialakítása és kifogástalanul gondos rendezése.

Sz. Z.

Aszalai uram leányai. Tegnap délután nagyon szép közönség előtt az Aszalai uram leányai c. vígjáték került színre, melyben az elmúlt szezonban különösen Makó Lajos aratott zajos sikert. Most is ő volt az előadás központja, míg a régi jók voltak Menszaros, Jeszenszkyne, Csige, Klenovics, Pataki, Iványi stb.

Okt. 6. a színházban. Holnap október 6-án, a nagy nemzeti gyásznapon hazafiai kegyelettel adózik a legnagyobb tizenhárom magyar tábornok martír halála emlékének a debreczeni színház is. Ez alkalommal Dózsa György Jókai Mór gyönyörű drámája kerül színre diszeloadásban, ünnepi prologussal.

Herbelin papa. Ez a cím a Vigszínház egyik legutóbbi újdonságának, a melynek előadási jogát Makó Lajos is megszerelte. A pompás, kaczagtató bohózat még e hó folyamán színre fog kerülni.

Az éjjeli menedékhely. Gorkij Maxim az oroszok nagy írója egy gyönyörű költeményt írt prózában a nyomoruságról. Ez a hatalmas mű az „Éjjeli menedékhely” c. szindarab, melyet a világ minden színpadán óriási siker mellett hoznak színre. Az idei szezon eme, irodalmi tekintetéből legkiválóbb újdonsága a jövő vasárnap kerül színre a debreczeni színpadon. A darabban a főbb szerepeket Klenovics, Faragó, Sebestyén, Hahnel Aranka, Menszaros Margit, Krasznay játszik s különösen Sebestyén a színész szerepében olyan alakítást nyújt, ami valószínűleg eseményszámba megy a vidéki színiélet történetében.

Háromszáz éves temető a Hatvan-utczában.

(Talált sírok.)

Debreczen, október 5.

Ma délelőtt a Hatvan-utca végén érdekes és ritka leletre bukkantak. A gázgyári munkások ásásánál közben egy régi temető maradványaira találtak, hol egymasmellett fekszenek elkorhadt koporsókban az emberi csontvázak.

A ritka leletre a légszeszgyár munkásai délelőtt 10 órakor akadtak rá. Ugyanis a Hatvan-utczának a nagyerdő irányában vezető első utczáján, a Csap-utczán most akarják lefektetni a várost körülövező nagy körösvet.

A munkások ma reggel kezdték meg az ásást ezen az utczán. Mikor már mintegy 50 méterre haladtak az utca hosszirányában, egy méter mélységre emberi csontokat találtak. Folytatták az ásást és körülbelül fél méter távolságra már elkorhadt deszkadarabokat vetett ásójuk felszínre. melyek között megtalálták az első ép csontvázat.

A munkások vezetője értesítette az érdekes leletről Debreczeni Jenő gázgyári igazgatót, aki azonnal a helyszínére ment és az ő felügyelete mellett végezték az ásást, kutatva, találnak-e még több koporsót és csontvázat.

Az ásás meglepő eredményre vezetett. Egymás mellett fél méter távolságra tíz koporsót találtak, mindegyikben emberi csontvázat.

A koporsók az utca szélességében egymás mellett feküdtek.

A koporsók annyira elkorhadtak, hogy szétmálva, darabokban szedhették ki.

A leletről telefonon értesítette Debreczeni Jenő igazgató a polgármestert, akinek utasítására Szentpétery Ferenc kapitány, Fittler Jenő közig. gyakornok, dr. K. Szalay Béla ker. orvos és Szöcs rendőrbiztos mentek el a helyszínére.

A kiküldöttek úgy találtak a koporsókat, ahogy a munkások felszínre hozták. Egyetlen egyet emeltek ki munkások a kiküldöttek megjelenése előtt.

Szalay Béla orvos nagy gonddal vizsgálta meg a talált csontvázakat. Megállapította, hogy 200—250 éve pihenhetnek ott.

Az eddig talált csontvázak között kettőt rendkívül érdekes helyzetben találtak.

Az egyiket nem fekvő, hanem ülve találták meg, míg a másik baloldatra fekvő volt elhelyezve a koporsóban. Ez utóbbinak csontváza teljesen ép, mintegy 28—30 éves férfié. Koponyáját Szalay Béla magával vitte, hogy a leendő városi muzeumban helyezze el.

Figyelemre méltó, hogy ennél a csontváznál az állkapczájában a fogakat hiány nélkül találták meg és ami a legritkább esetek közé tartozik, beleinek egyrésze is előkerült. Szalay Béla ez utóbbi ritka leletet is magával vitte.

A csontokat összegyűjtik és a Kossuth-utcai temetőben közös sírba helyezik el.

Debreczeni Jenő kiadta munkásainak az utasítást, ha a további munkálatok folyamán, ami nagyon valószínű, újabb koporsókat találnak, azt assák teljesen körül, hogy a csontvázat a koporsóval együtt lehetőleg sértetlen állapotban lehessen felszínre hozni.

A talált koporsók és csontvázak sokasága és rendszeres elhelyezése föltétlen

amellett szól, hogy e helyen 200—300 év előtt temető volt. Hogy ez így van, megerősítésére szolgálnak a következő hiteles adatok is: Bunyitai Vince a „Váradai püspökség” cz. történelmi munkájában említi, hogy a reformáció előtt Debreczenben fennállott templomok között volt Szent-Mihály kápolnája is. De hogy hol feküdt, nem nevezi meg. Ez adat alapján valószínűnek látszott hogy ez a kápolna vagy temetőben, vagy temetőhöz vezető utczán állott.

Miután pedig az 1700-iki városi jegyzőkönyvek szerint a Hatvan-utczai régi temető megtelt és a tanács új temetőhelyet jelölt ki, amely kétségtelenül a mai Hatvan-utczai temető, nem volt nehéz a régi Szent-Mihály kápolnája és az 1700-ban megtelt Hatvan-utczai temető közt összefüggést keresni és találni. Annnyival inkább, mert egy 1680-beli adólajstrom a mai Mester-utczának megfelelő Csemete-utczai városrészt adólajstromában külön megvannak jelölve, kik laknak Szent-Mihály utczában. Egyszerre bizonyossá vált, hogy Szent-Mihály utca Hatvan és Mester-utca közt feküdt.

Sőt nem lehetetlen, hogy a reformáció előtt az akkori, vagyis a későbbi Mester-utczát nevezték Szent-Mihály utczának. Ezt a föltevést megerősíti az a körülmény is, hogy a 17. századbeli jegyzőkönyvek említik a Csemete-utczai kapun kívül fekvő szőlőskertek megnevezésénél Szent-Mihály dombját is. Különben a város régi belterületének a magánlevéltárban levő legrégebb, 1770-ben készült térképén megjelölve van egy másik ó temető is, amely a Csígekert mögött feküdt.

Egyébiránt a kérdés eldöntésére nézve czélszerű volna, ha tudomást szerezhethetnénk afelől, vajon máskor, építkezések alkalmával kerültek emár napfényre sírhelyek Csap-utczán kívül fekvő telken, mert ha igen, akkor csaknem kétségtelenül állana előttünk, hogy a mai nap folyamán felfedeztük a 200—300 év előtt élt debreczeni polgároknak a Szent-Mihály kápolnájáról nevezett temetőhelyét.

NAPI HIREK.

A hervadás szezonja.

Ameddig a szem elhat: mindenütt hervadás van. A kopár tarlókon őszi szél sivit, az erdő útjait hulló levelek takarják, elvirított rozmarin, szegfű, muskátli, orgonavirág és a rózsa s velük együtt eltűnt a nyár is. Elmúlt a sárga szalmakalapok, fehér natisztruhák évadja s szívesen öltjük már magunkra a melegebb ruhát. A levelhullató őszi hatása egyébként nem a városban látható igazán, hanem künn az akáczás kis falvakban, ahol most van javában az őszi takarítás. És elkövetkezett a kukoricafosztás ideje is. Ez faluhelyen az őszi hangverseny szezon, amikor minden portán nótászó hallik. Este, mikor a hold sarlója már fölragyog az égboltozaton, összegyűlnek a szomszédok a leányok és legények s munka közben öreg estig dalolják a szebbnél-szebb szomorú nótákat. Mert úgy illik, hogy hervadáskor csak a szomorú őszi nóták járják.

Egészségügyi bizottsági ülés egy tifusz eset miatt.

A debreczeni róm. kath. leánynevelő intézetben (Svetits intézet) a napokban egyik nővér tifuszban megbetegedett. Sárváry Gyula dr. tisztii főorvosnak azonnal jelentették az esetet és ő a szükséges intézkedéseket nyomban megtette. A beteg apáczát teljesen

elkülönítve ápolják, úgy hogy senki sem érintkezhet vele és a szülők teljes megnagyvással küldhetik gyermekeiket az intézetbe. A főorvos az intézkedések megtétele daczára szükségesnek tartja az esetet az egészségügyi bizottságnak tudomására hozni és evégből Körner Adott tanácsnok, a bizottság elnöke e hó 7. napján k. d. u. 3 órájára ülésre hívta egybe az egészségügyi bizottságot.

Fényes esküvő.

Debreczen város előkelőségének egyik közismert tagja Dr. Ujfalussy József közközházi főorvos, házában örömmünnepet ültek szombaton este. A család s városunk előkelő hölgyvilága egyik legkedvesebb tagjának Ujfalussy Mariska kisasszonynak ugyanis ekkor volt az esküvője Bánó Lehel honvedhuszar főhadnaggyal, akiket az önzetlen szerelem vezetett oltár elé. A polgári kötes Oláh Károly anyakönyvvezető előtt folyt le s tanúk voltak Márton Imre ügyvéd és Sesztina Jenő földbirtokos.

Áthelyezés.

A m. kir. igazságügyminiszter Barta Hugó löcsei kir. járásbírói irnokot a debreczeni járásbíróshoz helyezte át.

Az eperjesi kapitány tragédiája és a tanács.

Eperjes város tanácsa gyászjelentést küldött Debreczen tanácsának, melyben mély részvétellel hozza tudomására, hogy dr. Stephany Nandor kapitányt kötelességteljesítése közben agyonlőtték. A tanács megilletődéssel vette tudomásul a derek tisztviselő tragikus halálát és ma tartott ülésén elhatározta, hogy úgy Eperjes város tanácsához, mint az elhunyt kapitány özvegyéhez részvétiratot intez.

Adóügy.

A lakosság allami adó fejében befizetett az elmúlt hóban 37170 kor. 31 fillért. Befizetett továbbá 3% orsz. betegápolási pótdadó 1885 kor. 86 fillér, hadmentességi adó 160 kor. 80 fill., fegyveradó 22 kor., iparkamarai költség 515 kor. 01 fill., idegen adó 226 kor. 98 fill., idegen illeték 125 kor. 88 fill. végrehajtási költség 202 kor. 06 fill., 1% járdá adó 249 k 25 fill. 2% tüzi váltáság 488 kor. 50 fill. 3 1/2% alamizsna 854 kor. 94 fill. 28+37% községi pótdadó 8737 kor. 25 fill. utadó 8737 kor. 32 fill., ebadó 30 kor.

A jelentés végül megemlíti, hogy Ábrahám László tisztii főügyész, kit a miniszter állásától felfüggesztett, benyújtotta kérvényét, melyben állásról való lemondását jelenti be, kéri annak elfogadását és nyugdíjazását.

Tanyai tüzek.

A héten vármegyénkben két helyen nagyobb tanya tűz volt. Rosenfeld Salamon püspökladányi nagybérlő tanyáján az összes cselédlakok leégték. — Bennégett a cselédség élelme, ruházata, úgy, hogy télire a legnagyobb nélkülözéseknek voltak kitéve. A bérlő, Rosenfeld azonban mindegyik kárvallott cselédjéről nemesszivűen gondoskodott. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A kár 10.000 korona. A másik tanyatűz Fisch Jakab p.-ladányi tanyáján volt. Itt egy 24m. hosszú kazal szalma égett le a tanyai gyermekek vigyázatlansága folytán.

Kizárólag valódi angol és irancia szövetekből elegáns ur ruhákat készít

Az iparbankkal szemben.

HONIG J. férfi szabó
DEBRECZEN, Piac-utca 75.

Uj férfi szabó üzlet.

Nagy verekedés

volt tegnap a vásár-tér egyik korcsmájában, a hol vért eresztettek egymáson a legények, összekapva valami haszontalanság felett, Mile András, Erdei István, Szeghő Sándor és István a verekedés hősei áldozata pedig Holczer István rendőr, akit tettleg és súlyosan bántalmaztak. Epen ezért az ügy utolsó felvonása a törvényszék előtt fog lejátszódni.

Egy ujjításról.

A főiskola olvasótermében egy különös ujjításról ad hirt az ifjuság könyvtárossa. Közönségesen teszi ugyanis, hogy színházjegyeket és különösen diák jegyeket a színházigazgató ezután nem ad az ifjuságnak. Az igazgató szakit ezzel az üdvös régi szokásos es ezzel ugyszólván lehetetlenné teszi az ifjuságnak a színház látogatását. Nem tudunk róta, hogy színházunk igazgatója a többi testületektől is megvonta volna a kedvezményes jegyeket, tehát annál különösebbnek tűnik fel, hogy éppen a főiskolai ifjuságtól vonja meg a kedvezményt.

A város magtermése.

Debreczen városának évek óta nem volt olyan dus magtermése, mint ez évben. A magtermést a múlt héten árverezték el, de a tanács az árverés eredményét nem hagyta jóvá, mert a termés becsáron alól kelt el. A tanács új árverést rendelt el, melynek határnapját holnap d. e. 10 órára tűzte ki. Az árverésre újlag felhívjuk a gazdák figyelmét, kiknek ezuttal is alkalma nyílik bebizonyítani, mennyire viselik lelkükön a város anyagi érdekeit.

Vásári történetek.

Az elmúlt vásárvasárnapja nagyon zajos volt. Egy rakás zsebmetszés, lopás élénken foglalkoztatta a rendőri köröket is. Az utazó zsebtolvajok közül egyet ugyan még Szerencs és Tarczal között a vonaton elfogtak, de akadt azért elég s egyik-másik nagy sikerrel működött is. A kirakodó vásár apró portékái közül soknak akadt lába, de Steiner Mór kartongyárostól engros is loptak. Lakatos Éva és Balogh Julianna például 2 vigvásznat emeltek el, levén náluk ez a legolcsóbb beszerzési forrás. Persze a rendőrségi börtönnek sok lakója van.

Papp Laczi cseh pálinkája.

Biztos forrásból a fináncztól vettük a hírt, hogy a város szeszüzlete Csehországból szerzi be népünket ölé mérgét a pálinkát. Hát hiszen mi már belefáradtunk a Papp Laczi szennyeseinek mosásába; de az már sok ha még fináncz lelkét is felháborítja. Reméljük, hogy a bizottsági tagok közül akad majd aki szóvá teszi; mert bár maga az efféle üzlet sem válik diszere törvényhatóságunknak az már valóságos bűn, hogy ezzel is Csehország mezőgazdasági iparát támogatjuk, azokét akik még a jó egészséges magyar lisztet is boycottálni képesek.

Adomány a siketnémáknak.

A siketnémákat gyámolító egyesület részére a legutóbbi kimutatás óta a következő összegek folytak be: Illésy Klára urnó adománya 5 korona, nt. K. Tóth Kálmán ur alapítási díja 40 kor., Dr. Erdőss József theol. tanár ur adománya 2 kor., ngs. Tolnay Kornél máv. üzletveze ő ur adománya 20 kor., Kaszanyitzky Endre nagykereskedő ur alapítótársági díjat 50 koronával váltotta meg, Lada Sándor tanító ur gyűjtése 1 k. 80 fill., Sass Béla tanár ur adománya 3 k., Egyháztéri leányiskola V—VI. oszt. gyűjtése 7 kor., Ökrös István tanító ur gyűjtése és adománya 4 kor. 10 fillér. Az egyesület nevében köszönettel nyugtatom. Füleky Pál pénztáros

Rendészet.

A rendőség letartóztatott a múlt hóban gyilkosságért 1, rendőri kihágásért 222 egyén, ezek közül a kir. ügyészségnek átadott 1, rendőrileg megbüntettetett 222. A városról eltolonczoltatott 41, a városon keresztül tolonczoltatott 46, kényszer utlevéllel kiutasított 13.

A főmérnök figyelmébe.

Felhívjuk a főmérnök figyelmét az utcaizai burkolatok iskolák előtt való javítására; mert a rossz kövezet okozta zaj nagyban zavarja a tanítást és tanulást.

Köztisztaság.

Felhívjuk a főkapitányság figyelmét a Pásti közben a mészárszékék közül tapasztalható ronda piszok és bűzre; hátha segíteni lehetne azon a aboerai állapoton, mert hozzá érték állítása szerint egy-két érzékeny büntetéssel sajnálva lennének azok.

Öngyilkosság egy szállodában.

Hermann Sándor a budapesti közraktár hivatalnok, ki Debreczenben tegnapelőtt mellbelötte magát, most már tul van a veszélyen, ugy hogy pár nap mulva elis hagyhatja a kórházat.

Az osztrák magyar bank

debreczeni fiókjának főnökhelyettesét Neubauer Jánost Máramaroszigetre főnöknek és Bayer István pénztárnokot Pozsonyba főnökhelyettesé neveztek ki.

Kanyarójárvány Nádudvaron.

Hajdunádudvar községben a kanyaró járványszerűleg lépett fel. A község mind-egyik iskolájában több megbetegedés fordult elő, minekfolytán az összes elemi iskolákat a járvány megszűntéig bezárták.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fill. Kapható kizárólag a Schwarz-féle dohánytösz-deben, Piacz u. 29.

Olvassuk a „Karikás” élcslapot.**Zádor Lajos divatterme.**

Tisztelettel értesíti a hölgyközönséget, hogy a legszebb őszi és téli divat-ujdonságok megérkeztek. Ruhakelmék, díszítések, női és gyermek felöltők dus választékban. — Csak szolid czikkék — határozott árak.

A miniszterelnök (?) Hajdúvármegyéhez.

— Kell-e adót fizetni? —

Okt. 5.

Az ország hazafias vármegyéi és városai egymásután hozták meg a határozatokat, hogy tekintettel a törvényen kívüli állapotra a városi és megyei adópenztáraknál nem fogadjak el az állami adó befizetését még akkor sem, ha a polgárok önként akarnák is befizetni.

Kiskunfélegyháza első ez irányú határozatát gyorsegymásutánban tették magukévá a városok, vármegyék s ezek közt a nagy magyar alföld legmagyarabb vármegyeje Hajdúvármegye is.

Most azután megjött rá a válasz a kétszer csufos kudarcot vallott, s a bukásban igen magas rekordot elért K h u e n H é d e r v á r y volt miniszterelnök aláírásával, a melyben megsemmisíti Hajdúvármegye hazafias határozatát s elrendeii, hogy

az adópenztárak fogadjak el a polgárok által önként befizetett állami adót.

Egy épen hazafiatlansága miatt kétszer elbukott miniszterelnök akar ilyen formán beleudrkálni a hazafias polgárság jogaiba, abszolutizmussal akarja befolyásolni a mi önkormányzati jogainkat.

Csak hogy hiába való minden erőlködése. Hajdúvármegye szintizta magyar közönsége szigoruan ragaszkodik elhatározásához s addig mig lépten-nyomon arczul csapják a mi nemzeti érzésünket, mig német vezényszó alatt haltják robot munkára ifjainkat s a nemzeti ellentállásra erőszakkal, kiszolgált katonák visszatartásával felelnek, nem hisszük, hogy akadjon olyan polgára a régi hajduk nemzetiségének, aki önként akarná állami adót fizetni olyan czélokra, a melyek a mi nemzetiségi fajfentartó törekvésekkel ellenkeznek.

Első sorban tagadjuk, hogy a mi önkormányzatunkot a kormány osztrák szellemet propogáló vezetője kifogásolhatná. — Másodsorban már nem is feje K h u e n H é d e r v á r y Károly annak a kormányának, a mely legsajátosabb jogainkba ilyen erőszakos módon akar befolyjni. Harmadsorban és legvégül tárgyalan erre vonatkozó rendelkezése azért, mert Hajdúvármegyében aligha akad olyan ember, aki a jelenlegi körülmények között önként a k a r n a a d ó t f i z e t n i s b a r n e m tudjuk elképzelni, hogy a törvényhatóság meghunyászkodjék a hazafiatlan miniszterelnöki rendelet előtt és újabb határozatként szankezionalja ezt a legujabb merényletét, de még ha ugy volna, sem lenne mit elszámolni az adóhivataloknak.

Nem nehéz tehát azon a kérdésre felelni, vajjon kell-e adót fizetnünk. A törvények értelmében nem kell, hazafias érzésünk pedig azt parancsolja, h o g y n e m s z a b a d.

Budapesti áru és értéktözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása. okt. 5.

	okt.	ápr.
Buza	7.53—54	7.69—70.
Rozs	6.18—19	6.43—44.
Zab	5.36—37	5.63—68.
Tengeri . . május	5.25—26	
Repcze	—	

Irányzat: esendes.

Egy aradi vértanu levelei.

— Kiss Ernő leányához. —

Nagybecskerekéről írják, hogy Kiss Ernő leánya, özv. Bodor Györgyné szül. Kiss Rozália, apjának, az aradi vértanunak sok eddig ismeretlen reliquiát őrizte.

Ezen rendjelekből, kardokból, tábornoki egyenruhából és levelekből álló érdeke gyűjteményből a kegyeletörző család sziveségéből közli most a nagybecskereki Hírlap Kiss Ernőnek az aradi várfogságból leányához intézett két levelet.

Az első levél szeptember 26-ikáról kelt és szó szerint így hangzik:

Kedves jó Róza!

„Ne álmódjatok valohogy arról, hogy engem láthassatok, vagy velem beszélhessetek. Életünk napról-napra rosszabb lesz, percz szabad levegőm sincs. Még egy pillanatot a folyosóra sem. A szabad levegő teljes megvonása folytán nagyon szenved a májám annyira, hogy a halált jobban szeretném ennél a gyalázatos létnél. Ha, valamit tudsz, ird meg, csak arra kérlek, kedves Róza, ha valami keillemes, ha va-

lami kellemetlen, akkor inkább ne ird meg nekem' mert idegeim így is borzasztó izgatottak és nagyon árthatna nekem — úgy is egyáltalában nem alszom és egyáltalában nem eszem — te hát kiméj engem és ne moodj semmit, ha csak nem hoz vigasztalást. Ha elküldheted a hírlapokat 21, 22 és 23-ról, akkor aladni foglak különbözően másra szükségem, mint borra és kenyérré. Ha teheted igyekezzél a hadbíróval beszélni. 100 szor csókollak. Téged örökké szerető Atyád.

Ernö.

Tehát jöhetsz, a táborok megengedte, itt van csatolva az engedély."

A levélben Kiss Ernót a bizonytalan jövő nyugtalanítja; panaszodik, magáról beszél, ideges, mert meg reménykedik. Leányát a hadbíróhoz küldi. Hatna van még segítség számára.

A másik levél rövid és megrázó. Október 6-án, halála napján kelt. Ebben már nem gondol magára, nem ideges, nem nyugtalan. Leányát erősíti és vigasztalja. A levél így szól:

Kedves jó Róza!

"Megadás Isten akaratában ilik egy vallásos, művelt asszonyhoz! Ezért kerlek téged, ha csak egy kicsit szeretsz: mellőzz minden hiabavaló exaltációt, hanem őrizd meg egészségedet gyermekeidnek és teged forrón szerető atyádnak."

Ernö.

Törvénytörések.

E heti bűnügyi főtárgyalások. 1903. Október 5-én hétfőn, Felebbviteli ügyek nyilvános tárgyalásai. Ítélethirdetések és vadtművelés. — Október 6-án kedden, id. Komlósi József s társa ellen, sikkasztás bűne. M. Molnár János s társa ellen, lopás büntette. Ungvári Jánosné ellen, lopás büntette. Kovács Juliánna ellen, lopás büntette. Október hó 7-én szerdán, Végh Lajos s társa ellen, gondatlanságból okozott súlyos testi sértés véts. Jóna Mihály s társa ellen, hatóság elleni erőszak büntette miatt. — Október hó 8-án csütörtökön Schvarcz György ellen, s i k k a s z t á s büntette. — Október hó 9. pénteken Steiner József ellen, csalárdbukás büntette, Lada István ellen, lopás büntette.

Ingatlanok forgalma.

Molnár Imre és neje Petri Juliánna vaszik a debreczeni 8435. sz. tjkvbe foglalt Nyil-utca 139. sz. házat Gömöri Ptertől 4600 kor.

Lám Sándorné Trázy Ilona veszi a debreczeni 6628. sz. tjkben foglalt 521 négy-szögöl Vénkertől szőlőt Kulesár József és neje Szarka Zsuzsánnától 2000 kor.

Szerkesztői üzenetek.

Munkatársainkhoz. A lapunk szerkesztőségében történt változás nem más mint személyi változás. Lapunknál marad minden a régiben s különösen azt a viszonyt, mely a D e b r e c z e n és annak külső munkatársai, levelezői között fennáll az új szerkesztőség még csak szorosabbra igyekszik fűzni. Szeretettel kérjük tehát úgy külső dolgozóitainkat, mint levelezőinket, vidéki tudósítóinkat, hogy bennünket nagyjértékű közleményeikkel felkeressék s nagybecsű közmunkálkodásukkal munkánkban támogatni szíveskedjenek.

Nagy István, kémeri lelkész urnak. Lélekemelő, hazafias, szép cikkét lapunk holnapi számában közöljük. Köszönjük és kérjük továbbá szives munkásságát.

b. b. A Szabad Luceum nemes eszméjének feltétlen hívei vagyunk és annak megteremtéséhez minden erőnkkel hozzájárulunk. A Debreczen hasábjain pedig mindenkor készséggel helyt adunk a Szabad Lyceumot előmozdító cikkeknek.

CSARNOK.

Hatidzse büne.

(Nusics Braniszlav-tól)

Szerbül fordította: Skrbics Tivadar.

Széles, tiszta és világos hárem-szobában vannak most. A rostával ellátott ablakok alatt, az egész fal hosszában kék posztóval bevont minden (diván) van; a másik fal mellett van a kandalló, egy nanokban pedig három vankos egymásra rakva, a szegény, beteg Hatidzse hanume fekszik rajtuk.

Már három napja viaskodik a lelkével, a szegény nene meg ápolja, becézi, de semmit sem tehet a kedvere. Ha nagyon rosszul van és a torkát szorítja valami, megfogja a nene kezét, erősen fogja, szeméből meg csakugy patakszik a könny. Mintha bele akarna kapaszkodni ebbe a világba, hogy el ne ragadja az a másik. Egész áldott nap az ablakokat nézi gyönyörű nagy szemével, élvezni akarja még az Isten napvilágát, talán magába szeretné szívni a világosságot, mely pár nappal ezelőtt még az ő szeméből is oly forrón kiáradt. Nem beszél semmit vagy nagyon keveset, néhány szót . . .

— Tezám! (nénem) — mondá egyszer, midőn jobban érezte magát. — Iőaz-e, hogy könnyeben halunk meg, ha bevalljuk a bűnünket.

— Ejnye lelkem, hát neked is van bűnöd? — Kérdi a nene.

— Van, tezám.

A nene jobb kezére támasztotta a fejét, baljával meg a haját simogatta és a homlokát és szemét csókolgatta.

— Mondd csak el, lelkem, a fiatalság — fiatalság, nem bűn nélkül való, Allah pedig nagy és könyörületes.

Hatidzse felnyitotta a szemét és erősebben, hevesebben kezdett lélegzeni.

— Minek is mondjam el hiszen magad is tudod . . . sajnálom őt, csak most sajnálom igazán, jó volt hozzám, vigyázott ream, szeretett, de . . . én nem szerettem. Attól a naptól kezdve, amikor elvett, nem szerettem . . . mást szerettem . . . másé volt a lelkem . . .

— Másé? — szölt a nene, elgondolkozva, aztán elhallgatott Hatidzse is, hallani lehetett az üveghez ütődő légy zümögését, Hatidzse nehéz lélegzését.

— Ez a gond sohase gyötörjön! — szölt végre a nene. — Nem volt magadhoz való férjed, hát mit tehetél, a fiatalság pedig fiatalság, kívánja a magaét . . .

Nagyobb a bűnöm, mint a milyennek te gondolod, nénem . . . Más hitű szerettem . . . Gyaurt szerettem . . .

— Gyaurt?! — szölt a nene és a testét hideg borzongás futotta végig, aztán elhallgatott. Hatidzse meresztette a szemét, egy szót sem tudott szólani. A nene még a régi asszonyok közül való, ő neki a diu (hit) diu; a bűn pedig bűn. Megrémítette ez a vallomás, mert nagy volt a bűn, melyet még Allah sem képes meghocsájtani, de mégis vigasztalni kellett a beteget, ha mindjárt hazugsággal is.

— Óriási a bűnöd, Hatidzse. Senkinek sem mondom el, de Allah mégis megismeri . . . mégis talán megbocsát . . . Ime, te bánod, te elfelejtetted azt . . . bánod . . . szégyelled bűnödöt.

A nene hadarva, reszkető hangon monddta mindezt.

— Nem! — szölt Hatidzse miután nyugodtan meghallgatta a nénét. — Nem, Allah nem bocsátja meg! . . .

— Megbocsát lelkem, meg! . . .

— Nem, nénem, mert én nem bántam meg, nem felejtettem el azt, nem röstellem . . . most is szeretem még, nem téphetem ki a szívemből. Tudom, mily nagy a bűnöm, csakhogy edes e bűn; bűnömme halok meg. . . most is szeretem őt! . . .

— Hatidzse: — sikoltott a nene és összecsapta a kezét, tekintetét pedig az ég felé emelte, érezte, hogy a hideg leli és ropogtatja a csontjait.

— En most is szeretem! — szölt Hatidzse csöndesen, nyugodtan, de határozottan, aztán hátravetette a fejét és behunyta a szemét, mintha elaludt volna, valóban pedig azért, hogy ebren álmodhasson.

Ugyanaz nap megkérte a nénét, hogy menjen el a „Bej-bahcsé“-ba, a tölgyfához és nézze meg, van-e valami a gyökere alatt, ott, ahol a kendőt elrejtette. A nene nem akart menni, de midőn látta, hogy Hatidzse az utolsót járja, megtette elment, s a tölgyfa gyökere alatt egy másik kendőt talált, nem azt, amelyet Hatidzse ott hagyott.

Midőn elvitte neki és Hatidzse látta, hogy nem az ő kendőjét hozta vissza, halvány arcán pir ömlött el és edesen, megelégedetten mosolygott. Széjjelnyitotta a kendőt és egy darabka szentet talált benne. A szén pedig ezt jelenti: „Allah adjon neked hosszú életet!”

Hatidzse görcsösen összeszorította kezében ezt a kis jelt és — amidőn a halottat ravatalozták és felnyitották a görcsösen összeszorított jobb kezét, egész tenyére fekete volt és mindnyájan csodálkoztak ezen, csak a nene nem, aki szomorúan csóvalta a fejét, sajnálta Hatidzset, nem azért, hogy meghalt, hanem a bűne miatt.

És még egyszer végiment Hatidzsehanume a piacon, de nem oly büszkén, mint a gerle, nem mint Szelvije-hanume. Most is megfordultak utána a boltosok, de csak azért, hogy ennyit mondjanak: „Allah rahmet ejlesz'n!” (Allah nyugasztalja!)

(Vége.)

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódiái
Debrecen, kistemplom bazár.

Az őszi idényre raktárra érkeztek
óriási választékban

női divatkelme ujdonságok

Francia flanel, Francia velezek. Különlegességek selyem áruban.

Szabott árak. Előzékeny kiszolgálás. (1)

Gondosan szedett

állani való Chaselas és Passatuti szőlő eladó. Nagyban és kicsiben különként 20 krért. Hunyady-u. 3 sz. a.

Boros Testvérek nőidivat áruházába remek őszi divatkelmék és téli czikkék óriási választékban megérkeztek. Meglehető olcsó árak.

Fényes jövedelemre

tehetnek szert urak és nők, kik könyvtázzal foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Kazinczy” Könyvkereskedő Részvénytársasághoz Debreczenbe intézendők.

1249—1903 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1846/4—1903. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Lövinger József váci lakos részére ifju Pájer József debreczeni lakostól 339 k. 28 f. tőke, ennek 1903. márczius hó 15-től számítandó 5% kamatai és eddig összesen 109 k. 50 fl. perköltség erejéig 1903 évi június hó 4-én biróilag felülfoglalt és 808 koronára becsült porcelán, üveg, lámpa és chinai ezüst evőkészletekből álló ingóságok **1903 évi október hó 6-án d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és ifju Pájer József utóda czég üzletében. Simonffy-utcán 2 sz. háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legelőbbit ígérőnek azonnali készpénzfizet-s mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. szept. hó 20-án.
Török Péter bir. kiküldött.

6343—1903 tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Stark Márton végrehajthatónak ifj. Vég András és Vég Sándor ellen folytatott végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tvszék (a debreczeni kir. jbiróság) területén levő a debreczeni 695 sz. tkvben A I. 722 és 6313. hrsz. ingatlanokból végrehajtást szenvedőket B. 9. és 10. alatt illető fele részére az id. Vég András javára bekebelezett holtiglani haszonélvezeti jognak épségben tartása mellett a 2221 kor. 50 fill. ben megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőü az **1903 év október hó 13-ik napjának d. u. 3 óráját** a kir. tvszék árverési termébe kitzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan ha a vételár az 1200 kor. összeget el nem érné, a jelzetthaszonélvezeti jog fentartása nélkül szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10%, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírral letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint tkvi hatóságnal és Debreczen város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. tvszék mint tkvi hatóságnal.
Debreczen, 1903. június hó 24.

Baróthy Béla kir. tvszéki biró.

Tóth Gyula DEBRECZEN,

Piacz-utca 20. és 27-ik szám.

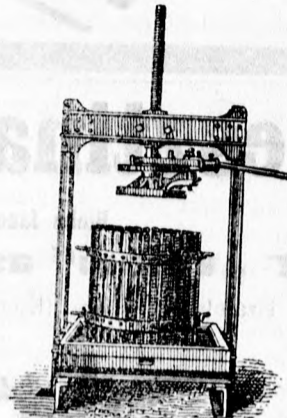
Legnagyobb választék honi és budweisi porcellán kályhákban, konyhákban, Meidinger rendszerű köpenykályhákban, szén és fafűtésre, Fürdőakadák, gyermekkocsik és vasútorok stb.

Legnagyobb raktár borsajtókban rendes Mabilie és legujabb felsőnyomásu, vasgerenda szerkezetű rendszerben. — Utóbbi rendszerűnél a törkölyt egy darabban lehet kivenni, a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ezáltal a bor később megfeketedése megakadályozódik.

„MABILLE“

„URSUS“

Értesítés.

A cs. és kir. 7. hadtest csapatjai számára a nagybecskereki, lugosi és pancsovai állomásokon 1904. évi január hó 1-től 1904 évi december hó 31-ig szükséges kenyérnek a Debreczen állomáson zabnak ajánlati tárgyalás utján való biztosítása kiiratik.

A közelebbi feltételek a főszolgabirói hivataloknak, a városi (fő) kapitányságoknak, a községi hivataloknak, a gazdasági egyleteknek, a kereskedelmi és iparkamaráknak és a cs. és kir. katonai állomás parancsnokságoknak több példányban átküldött és ezenkívül felragaszok utján közhírré tett hirdetményekből, továbbá a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi katonai élelmezési raktáraknál d. e. 9—11 óráig és d. u. 2—5 óráig betekinthező és ivenkint 8 filléért kapható szállítási feltételek füzetéből megtudhatók.

A tárgyalás megtartatik:					Az évi szükséglet a cs. és kir. csapatok számára körülbelül		
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	mely időtartamra		kenyér lisztből métermázsá	zabból	
			tól	ig			
1903. évi okt. hó 26-án d. e. 9 órakor	cs. és kir. élelmezési raktárnál	Temesvárott	1904. január hó 1-től	1904. december hó 31-ig	Nagy-Becskerek	825	—
					Lugos	550	—
					Pancsova *)	(1700) 820	—
					Debreczen	—	9.300

*) A pancsovai állomásnál zárjel közt kitüntetett szükséglet azon esetben szükségeltetik, ha a 20. sz. hadosztály tízezered ezen állomásra helyeztetik át.

A 7. hadtest cs. és kir. intendánsága.

Ószi és
téli ruhák

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember
javítja és vasalja.

Sesztina Lajos vaskereskedése

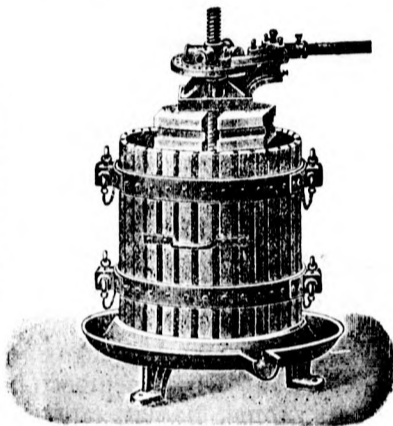
DEBRECZEN.

Biehn János tiszta Asphalt bithumenből készült

„valódi“ asphalt-fedő lemezeinek

kizárólagos raktára. (Ezen lemezek nem kátrányozandók, csak meszelendők.)

Telefon 6-ik szám

Raktáron vannak: **FLEISCHER és TÁRSA** régi jóhírnevű kassai gépgyáranak **borsajtói**, melyek közül igen kedveltek a **Mabille** és szabadalm. **könyöknyomású sajtók** (a törköly egy darabban vehető ki), **szőlőzúzó**, faputtonok, fatülű szedő vedrek, puttonheveder, bornyomó zsákok, borszivó tömlők, hordó csapok s egyéb pincze gazdasági eszközök.

Takarmányozó gépek: u. m. répa és szecskavágók, tengeri darálók, valamint S a c k-rendszerű vasgerendelyes ekék, préselt acél eszközök stb.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Szőlőtermelők figyelmébe.

Van szerénységem a n. é. szőlősgazdák b. figyelmébe ajánlani saját új gyártmányu **vasszerkezetű**, felülnyomó és kitűnő minőségű

borsajtóimat,

melyek háromszoros attétellel és fatanyérok-kal vannak ellátva és barmily eddigi gyártmányu sajtónál nagyobb erőt fejtenek ki. Nincs a közepén csavar s így a törköly egy darabban kivethető, ezáltal nagy munka és idő megtakarítás áll elő. Ajánlom továbbá saját gyártmányu

szőlőzúzóimat,

melynek minőségéért és szakszerű készítéséért jótállást vállalok. Mindezen előnyök dacára **rendkívül olcsó árban** arusítom ezeket és kérem meggyőződés végett a **Deák Ferencz utca 22 sz. a.** nagy raktáramat megtekinteni.

Mély tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépműhelye.

Lovass és Ladányi

különlegesség-tár angol és francia kelmékben.

Értesítjük t. vevőinket, hogy az őszi és téli idényre az összes áruinkat nagyválasztékban megkaptuk. **Női ruhák és costumok** készítését a legújabb modellek után elvállalunk.

Tisztelettel

Lovass és Ladányi

Piacz-utca 7. a Bika szálloda mellett.

Kitűnő utazók

kerestetnek egy nagyon jó czikk eladására.

Nagy kereset.

I. Fritz & Co., Frankfurt a. M. 9.

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjetez mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól. Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézánál.**

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota).

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.

